

GARANTINIO FONDO TARYBOS 2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Igyvendindama Garantinio fondo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Garantinio fondo (toliau vadinamas – fondas) veiklą, nuostatas, per laikotarpį nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2009 m. gruodžio 31 d. Garantinio fondo taryba (toliau vadinama – taryba) ir Garantinio ir vaikų išlaikymo fondų administracija (toliau vadinama – Fondų administracija) nuosekliai vykdė joms pavestas funkcijas, siekdamos užtikrinti, kad bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojai gautų numatytas išmokas iš fondo lėšų ir būtų tenkinami jų kreditoriniai reikalavimai, susiję su darbo santykiais.

2009 metais įvyko 12 tarybos posėdžių, kuriuose svarstyta 340 įmonių paraiškų ir iš fondo lėšų 8110 darbuotojams skirta 22,6 mln. litų. Pagal tarybos priimtus nutarimus iš dalies buvo atlyginti įmonių įsiskolinimai dėl nesumokėto darbo užmokesčio ir kitų su darbo santykiais susijusių išmokų. Iš fondo šiems darbuotojams atlyginta 62,9 procento darbo užmokesčio skolos nuo visų patvirtintų darbuotojų darbo užmokesčio kreditorinių reikalavimų. Vidutinė išmoka, tenkanti vienam darbuotojui, sudarė 3432,0 litus, bet įvertinus išregistruotų įmonių darbuotojus, gavusius išeitines išmokas - 2787,0 litai. Neturinčių turto bankrutavusių ir likviduotų įmonių paraiškoms parengti bei banko operacijoms apmokėti skirta 172,4 tūkst. litų.

Bendros fondo išlaidos 2009 m. sudarė 22,9 mln. litų. Fondui administruoti ir kitoms organizacinėms išlaidoms panaudota 143,4 tūkst. Lt, iš jų Fondų administracijai išlaikyti 122,6 tūkst. Lt.

Lėšų likutis fondo sąskaitoje 2010 m. sausio 1 d. – 110,7mln. litų.

2009 metų fondo lėšas sudarė 133,6 mln. litų, iš jų: 106,1 mln. litų – ankstesnių metų sukauptų lėšų likutis, 19,0 mln. litų – įmonių įmokos nuo priskaičiuoto darbo užmokesčio, 1,2 mln. litų – įmonių grąžintos fondo lėšos, iš to skaičiaus ir neišmokėtos darbuotojams, ir 7,3 mln. litų pajamos, gautos už investuotas fondo lėšas.

Atskaitiniu laikotarpiu ženkliai padidėjo besikreipiančių bankrutuojančių, bankrutavusių ir likviduotų dėl bankroto įmonių skaičius. Gaunamų paraiškų dėl lėšų iš fondo skyrimo (toliau – paraiška) skaičius 2007 metais buvo 304, 2008 metais – 425, 2009 metais – 1051. Lyginant 2008 metus su 2009 metais gautų paraiškų kiekis padidėjo 2,5 karto, tuo tarpu ženkliai padidėjus darbo krūviui, papildomų pajėgumų (etatų ar finansavimo iš biudžeto) įstaigai nebuvo skirta. Be to, Fondų administracija 2009 metais susidūrė ir su darbuotojų, vykdančių fondo administravimo funkcijas, kaita (Garantinio fondo sutarčių rengimo skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybė laisva nuo 2009 m. spalio 7 d.). Institucija kreipėsi dėl leidimo organizuoti konkursą laisvoms pareigybėms užimti, tačiau leidimo negavo.

Pažymėtina, kad Fondų administracijai tikrinant teikiamų darbuotojų reikalavimų pagal atskirų rūšių išmokas sumų pagrįstumą aptinkama daug neatitikimų teisės aktams reglamentuojantiems išmokų iš fondo skirimą, dėl to institucijai tas pačias paraiškas tekdavo tikrinti net po kelis kartus Pateiktos paraiškos dažnai neatitinka Lietuvos Respublikos garantinio fondo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 31 d. nutarimo Nr. 2103 „Dėl išmokų iš Garantinio fondo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimo Nr. 650 „Dėl Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 7 d. nutarimo Nr. 685 „Dėl Garantinio fondo steigimo“, Rekomendacijų paraiškų teikimui lėšoms iš Garantinio fondo gauti, patvirtintų Garantinio fondo tarybos nutarimu, ir kitų teisės aktų nuostatų, dėl to randama gausybė skaičiavimo klaidų. Daromos klaidos yra reikšmingos ir neretai smarkiai įtakoja išmokų iš Garantinio fondo dydžius – vienais atvejais dėl turimų, bet nepateikiamų dokumentų nepagrįstai sumažinama darbuotojams iš Garantinio fondo skirtinų išmokų suma, kitais atvejais dėl neteisingai apskaičiuotų sumų prašoma iš Garantinio fondo skirti daug didesnes išmokas. Ne retai teikiamos paraiškos neatitiko Dokumentų rengimo ir įforminimo taisyklių nuostatų. 2009 metais nagrinėjant įmonių paraiškas prašomų išmokų suma buvo sumažinta 1,8 mln. Lt (1154,3 tūkst. litų – sutaupyta

dėl bankroto administratorių pateiktų Paraiškų tikslinimo, 472,5 tūkst. litų – dėl to, kad fondo išmokos nebuvo skiriamos įmonės darbuotojams, kuriems patiems arba kartu ir su sutuoktiniui (sugyventiniui) ar (ir) artimiausiu giminaičių priklausė nuosavybės teise daugiau kaip 50 procentų įmonės akcijų ir 173,2 tūkst. litų – dėl to, kad fondo išmokos nebuvo skiriamos darbuotojams, priimtiems į nemokią įmonę), o padidinta 0,3 mln. Lt.

Dėl šių priežasčių susidarė nemažas paraiškų nagrinėjimo atsilikimas. Fondų administracija, siekdama sumažinti atsilikimą nagrinėjant institucijai pateiktas ir Garantinio fondo sutarčių rengimo skyriaus nagrinėjamas bei tikrinamas bankrutuojančių, bankrutavusių ir likviduotų dėl bankroto įmonių paraiškas, vykdė lėšų iš fondo skyrimo procesų stebėseną, vertino asmenų, vykdančių paraiškų nagrinėjimą ir tikrinimą, kvalifikaciją, Garantinio fondo sutarčių rengimo skyriaus darbo organizavimą, analizavo teisės aktus susijusių su Garantinio fondo lėšų administravimu, sistemino pasikartojančias klaidas, kurias daro bankroto administratoriai teikdami paraiškas, keitė paraiškų nagrinėjimo proceso modelį, vykdė kitas priemones. 2009 metais buvo kuriama Fondų administracijos veiklos valdymo informacinė sistema. Šios Informacinės sistemos pagalba nuo 2010 metų apskaita vedama taikant naujus Viešojo sektoriaus finansinės apskaitos standartus, įdiegtas Garantinio fondo konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimo modulis (nuo 2010 m. sausio 1 d. Fondų administracija privalo rengti Garantinio fondo konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinius). 2009 m. gruodžio 31 d. duomenimis Fondų administracijai buvo pateiktos ir neišnagrinėtos 828 paraiškos.

Fondų administracija 2009 metais per visuomenės informavimo priemones teikė būtiną informaciją apie Garantinio fondo įstatymu teikiamas garantijas, atlyginant bankrutavusių įmonių įsiskolinimus buvusiems darbuotojams. Per ataskaitinius metus buvo gauti ir išnagrinėti 30 bankrutuojančių, bankrutavusių ir likviduotų dėl bankroto įmonių buvusių darbuotojų laišakai įvairiais išmokų iš fondo skyrimo klausimais. Fondų administracijos darbuotojai nuolat teikė informaciją įmonių administratoriams ir darbuotojams bei kitiems piliečiams.

Fondų administracija pagal pasirašytą Reikalavimo teisės perleidimo akcinei bendrovei Turto bankui sutartį perdavė 159 įmonių – skolininkų kreditorinius reikalavimus dėl 12,2 mln. litų atgręžtinio reikalavimo teise neišieškotų lėšų, skirtų iš Garantinio fondo išmokoms bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojams. Akcinė bendrovė Turto bankas iš perduotų kreditorinių reikalavimų išieškojo ir į fondo sąskaitą perdavė 950 tūkst. litų, iš jų 54,8 tūkst. litų grąžino 3 įmonės, kurios visiškai atsiskaitė už joms skirtas lėšas. Vidutiniškai akcinė bendrovė Turto bankas išieško apie 7,8 procento iš fondo įmonėms skirtų lėšų.

Taryba ir Fondų administracija tiesiogiai dalyvauja rengiant Garantinio fondo įstatymo ir kitų su fondo veikla susijusių teisės aktų pakeitimo bei papildymo projektus.

PRIDEDAMA. 2009 metais įmonėms iš Garantinio fondo skirtų išmokų pagal apskritis ir buvusias įmonių veiklas suvestiniai duomenys, 1 lapas.

Garantinio fondo tarybos pirmininkas

Rimantas Žylius

2009 metais įmonėms skirtos iš Garantinio fondo lėšos darbuotojų išmokoms pagal apskritis

Eil. Nr.	Apskritis	Įmonių, pateikusių paraiškas, skaičius	Darbuotojų, kuriems skirtos išmokos, skaičius	Skirtos išmokos	
				tūkst. Lt	proc.
1	Alytaus	21	955	1296,4	5,7
2	Kauno	86	2790	7642,8	33,8
3	Klaipėdos	52	988	2947	13,1
4	Marijampolės	8	108	348,9	1,5
5	Panevėžio	20	473	1467,7	6,5
6	Šiaulių	40	537	1469,7	6,5
7	Tauragės	5	103	188,4	0,8
8	Telšių	17	352	719,0	3,2
9	Utenos	7	253	479,2	2,1
10	Vilniaus	75	1551	6021,6	26,7
	Viso	340	8110	22580,8	100,0

2009 metais įmonėms skirtos iš Garantinio fondo lėšos darbuotojų išmokoms pagal įmonių buvusias veiklas

Eil. Nr.	Veiklos rūšis	Įmonių, pateikusių paraiškas, skaičius	Darbuotojų, kuriems skirtos išmokos, skaičius	Skirtos išmokos	
				tūkst. Lt	proc.
1	Apdirbamoji gamyba	84	3874	11438,4	50,2
2	Didmeninė ir mažmeninė prekyba	51	720	2258,8	10,1
3	Statyba	84	2078	5050,2	22,5
4	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	7	113	573,9	2,6
5	Transportas ir saugojimas	29	220	701,7	3,2
6	Kitos veiklos	85	1105	2557,7	11,4
	Viso	340	8110	22580,8	100,0